

SZAKIRODALOM

Maurizio Cinelli: Versenyképesség, a védelmi rendszer rugalmassága, alapvető jogok. (Competitività, flessibilità delle tutele, diritti fondamentali)

In: *Rivista Italiana di Diritto del Lavoro*, 2009/3. pp. 299-321.

A rugalmas biztonságnak fordított flexicurity kifejezés az angol rugalmasság, biztonság, stabilitás (*flexibility, security, stability*) szavakból összeálló, e három foglalkoztatási elvre építő koncepció. Mint foglalkoztatáspolitikai megoldás, a munkáltatói oldalnak a rugalmasság, a munkavállalói oldalnak a biztonság és stabilitás iránti igényét kívánja összhangba hozni, egyszerre célozva meg a versenyképesség és a foglalkoztatási ráta növelését. Maurizio Cinelli tanulmánya az olasz munkaerőpiaci szabályozás reformját, kihívásait tárja az olvasó elé, e három jellemző szempontot követve. A szerző felhívja a figyelmet az egyre gyengülő munkajogi védelemre, az atipikus foglalkoztatási formák közti különbségekre, a közelmúlt jogszabályaira, politikai koncepciójára, valamint a szociális háló reformjának szükségességére Olaszországban.

Az olasz munkajogi szabályozás rugalmasabbá tételét célzó reformok nem új keletűek. A '90-es évek gazdasági nehézségeire, a növekvő munkanélküliségre válaszlépésként kidolgozott, Tiziano Treu nevével fémjelzett szabályozási csomag, a 196/1997-es ún. *Legge Treu*, majd a 2003-os Marco Biagi után *Legge Biagi*-ként aposztrofált 30/2003-es törvény hozott jelentős változást. Ezeknek az újításoknak köszönhetően az önálló, valamint a hagyományos függő munkát végzők (*lavoratore subordinato*) mellett elterjedtek az atipikus foglalkoztatási formák (részmunkaidő, szakaszos és megosztott munkavégzés, alkalmi munka, munkaerő-közvetítés, tanulószerveződés, projekt-munka, stb.). Az elmúlt években újabb liberalizálódási hullámnak lehattunk tanúi. 2007-ben többek között az előrehozott nyugdíj ellen ható intézkedéseket hozott a 247/2007-es törvény jóléti csomagja. 2008-ban több rendelet foglalkozott a munkaidő, túlmunka, éjszakai munkavégzés kérdéskörökkel (93/2008-es, 11/2008-es és a 112/2008-as rendeletek). A 112/2008-as rendelet szabályozta a munkaerő kölcsönzés, a tanulószerveződés és a nyugdíj melletti munkavégzés szabályait. A szociális kiadásokat – így például állami iskolák és egyetemek támogatását – kurtította meg drasztikusan az országszerte tiltakozásokat kiváltó 133/2008-as törvény.

A jog tehát a gyakorlat támasztotta igényeknek megfelelően, egyre rugalmasabb munkavégzési formákat alakít ki (pontosabban szabályoz), ugyanakkor a munkajog, valamint a szociális biztonsági rendszerek által nyújtott védelem változatlanul több problémát vet fel. Az olasz munkaügyi minisztérium 2008. július 25-én kiadott, a szociális modell

jövőjéről szóló zöld könyve (*Libro Verde sul futuro del modello sociale*) a jóléti rendszer teljes és átfogó reformját helyezte kilátásba. A „Jó élet az aktív társadalomban” alcímet viselő, fehér könyv (*La vita buona nella società attiva Libro Bianco sul futuro del modello sociale*, 2009. május 6.) továbbgondolta az olasz szociális modell lehetőségeit és korlátait, felhívta a figyelmet az egyén, a család és a társadalom új szerepére és felelősségére. A gazdasági-pénzügyi válság arra kényszerít, hogy felülvizsgáljuk a versenyképességről alkotott nézeteinket, és a munkavállalók, valamint a társadalom jólétének védelmére irányítsuk a figyelmet, figyelmeztet Cinelli. A szociális biztonság reformjának kulcsterületei a nyugdíj és a munkanélküli ellátó rendszer átalakítása, illetve az érzékeny munkavállalói rétegek, például a fiatal, illetve női munkavállalókra vonatkozó szabályok újragondolása. A többek között létszámleépítés, munkanélkülivé válás képében jelentkező szociális sokk enyhítésére további intézkedések (*ammortizzatori sociali*) bevezetésére van szükség.

Kajtár Edit

Marc de Vos: European Flexicurity and Globalization: A Critical Perspective

[The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations 25, no. 3. (2009); 209 – 235.]

A „*The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*” 2009. évi 3. számát túlnyomó részben a globalizáció által kialakult követelményekkel összefüggő munkajogi problémák bemutatására szentelte. Ebben a témában Marc de Vos – a genti egyetem professzora – a munkajog rugalmasságát és a gazdasági globalizáció kérdéskörét elemzi, míg Wolfgang Ochel – a müncheni egyetem közgazdasági kutatóintézetének kutatója – az ún. *two-tier* reformok gazdaságpolitikai hatását vizsgálja a munkavállalói védelem, illetve támogatás tükrében.¹ E helyütt Marc de Vos tanulmányát ismertetjük.

A szerző bevezetőjében utal arra, hogy a gazdaság globalizációja, a Lisszaboni Stratégia, amely Európát ismét a verseny győztesei közé kívánja emelni új követelményeket állítottak az európai munkaerőpiac elé, miközben a tagállamok munkajogi szabályozása jószerevével a globalizációt megelőző időszakra épül. Ebben a kontextusban a munkavállalók védelmét illetően két tendencia bontakozott ki. A egyik – amelyet a tagállamok többsége követ – hagyományos, mondhatni rigid munkajogi szabályrendszer mellett néhány területen enged rugalmasságot, azonban ez inkább csak marginális jelenség. Ezzel szemben a skandináv országok és Hollandia az ún. aktív munkaerőpiaci politikát (ALMP) állította előtérbe, amely az előzőnél jóval nagyobb rugalmasság mellett igyekszik

¹ Ochel, Wolfgang. The Political Economy of Two-tier reforms of Employment Protection in Europe. *IJCLIR*, 25, no. 3. (2009), 237 – 260.